

Փ Ո Ւ Ն Ձ

Օ Ր Ա Ք Ի Ր

10 փարայ

ԹԻԻ 184

ԵՐԵՎԱՆԻ

1868 ՅՈՒԼԻՍ 16

Առայժմ երեքուրթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կհրատարակուի: — Մէկ հաար տար փարայ է: — Մայրաքաղաքիս մէջ բաժանորդ ըլլալ ուղղը մէկ մէծիս պիտի վճարէ 100 թուոց համար. իսկ գաւառաց մէջ 25 դրշ. դարձեալ 100 թուոց համար, թղթատարութեան ծախքէ ազատ ըլլալով: — Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար: — Լրագրիս վերաբերեալ նամակ և ուրիշ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէնն ի Կ. Պօլիս Ռ. Յ. Քիւրքճեան տպարանը:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կկարծէինք թէ Սերաստիոյ ազգայնոց մէջ վերջին օրերս խաղաղութիւնը բոլորովին տիրապետած է, և ամենքը միաբանութեամբ կգործեն ինպատ ազգային յառաջագիմութեան: Մեր այս կարծիքն յանակնկալաբար ի գերեւ կհանեն յիշեալ քաղաքին յետագէժ մասին կողմանէ այս օրերս տեսնուած անկայել գործերն, զորս կհաստատէ Սերաստիայէն մեր մէկ բարեկամին յունիս 20 թուով գրուած նամակի մը հետեւեալ հատուածը, որոյ օրինակը կդնեմք հոս՝ յուսալով որ ազգային Պատրիարքարանը ուշադրութեան կառնէ և կըփութայ այս անկարգութեանց սկզբնապատճառը գտնել ու վերցունել, ժողովրդեան մէջ միաբանութիւնն ու սէրը վերահաստատելու և յառաջագիմական նոր ձեռնարկութեանց նըպատած ըլլալու համար:

Ահաւասիկ գրուածը:

«Քէօսեան Մատթէոս աղան, և Պալեօղեան Պետրոս ու Քէօսեան խաչատուր Էֆէնտիները աղջիկ աշա-

կերտաց այցելութիւն մընելու համար Պէդիկեան դպրոցն հրաւիրուած ըլլալով, երբ կերթան ու համառօտ հարցախորձի մը կսկսին, երեք անձինք, Օհան Կիստէր Աղապապեան, խաչատուր Չօրէկճի Ստեփանեան և Ղասապ Քէրովքէ Երանոսեան, յիշեալ դպրոցը կկոխեն և առանց նկատելու թէ հոն դպրոցները ուսումնական խորհրդոյ առեւտպետ ու տեսուհներ են, անոնց վրայ կյարձակին և Մատթէոս աղայի պարանոցէն բռնածնուն պէս-գրեթէ խեղդելու չափ-ինչպէս նաեւ խաչատուր Էֆէնտիին ոտքի տակ կառնեն և լաւ մը կծեծեն աքացի ու բռնցի: Վարժուհին ու ուսանողք իրար կանցնին: Պալեօղեան կաշխատի աղատելու, բայց չըյաջողիր: Վերջապէս Մատթէոս աղան սանդուխներուն վրայ կիյնայ և յարձակող սրարոնները կձգեն կիսախն: Մատթէոս աղան վերցունելով Պալեօղեան Էֆէնտիին տունը կբերեն. հոն պէտք եղած դարմանները կըլայ. մէջքը չէր կրնար քաշել: հիմա քիչ մը աղէկ է: Նոյն օրը ժողով մը ըլլալով, բոլորք եղաւ կառավարութեան, և

վերջապէս յանցաւորք դռնուելով բանտարկուեցան : Ասոնք ձեռք չը տալու համար բաւական աշխատողներ եղան բայց չյաջողեցան : Վարժուհին նոյն օրը վախճած ու դող ելած ըլլալով, հիւանդ է, և յիշեալ դպրոցն ալ գոց է :

« Առաջնորդն ուղերու համար հանրադրութիւն մի կըլլայ հոս խայտառակ կերպիւ : Փողոյէն անցած մանկիկները կիանչեն, կհարցունեն « գիր գիտե՞ս » . եթէ գիտե՞ս ստորագրել կուտան . ապա թէ ոչ անունը հարցունելով իրենք կստորագրեն . այսպէս զսասալի, պապալի, դերձակի, ոսկերչի շատ աշակերտներ ստորագրութիւն դրին . շուկային մէջ հազար տեսակ անարգական խօսքեր կտարածեն : Այս ամենէն դիւրին է գուշակել թէ Սեբաստիոյ ողջամիտ մասը որչափ հալածանաց մէջ է . ազգային գլուխ եղան անհոգութեան մէջ է . քաղաքական ժողով չկայ . հասարակութեան ռամիկ ու տգէտ մասը բան չհասկնար : Տ . Բարդուղիմէոս քահանայն ծեծելով բռնի ստորագրել տուին, ինչպէս ուրիշներուն՝ շատ անարգանք ու սպառնալիք ընելով :

« Այս եղելութեան սկզբնապատճառը Ս . Սարգիս եկեղեցւոյ Տ . Վարդան քահանայն է, կըսուի : Անոր համար բողոք եղած ըլլալով քննութիւն կըլլայ : Տեսնենք ինչ արդիւնք տիտի ունենայ :

« Տիկրիկէն գրուածին նայելով, տեղոյն աղբայինք հաճեր են Անձնուէր ընկերութեան ճիւղ մը հաստատելու » :

Հարկ չկայ այս գրութեան վրայ երկար դիտողութիւններ ընելու : Աղբային Պատրիարքարանը ու ամեն

ընթերցող կրնայ մակարերել թէ Սեբաստիոյ մէջ տեղի ունեցած այս յարձակումները յառաջագիմութեան դէմ են, և նոր շարժումները խափանելու ջանքեր կըլլան : Կըսողքեմք ասոնց համար մեր սեքսատացի պատուարժան աղգայնոց հետ, և անյապաղ տնօրինութիւն կիանդրեմք աղգային վարչութիւնէն :

Սեբաստիոյ Սենեքերիմեան ընկերութեան կողմանէ առ Օթանդակ ընկերութիւն մայրաքաղաքիս ուղղեալ հետեւեալ դրոյն հրատարակութիւնը խնդրուած է մենէ .

Մեծապատիւ Անդամք Սենեքերիմեան Օթանդակ բարեջան ընկերութեան

Ձեր յունիս 12 թուով սիրալիր նա մակը այս առաւօտ ժողովոյս մէջ կարդացուեցաւ, յորմէ բոլոր ժողովականաց զգացած բերկրութիւնը գրչով պատմել անհնար է : Արդարեւ Սեբաստիոյ համար երջանիկ դար մը է այս, յորում Նախախնամութեան մատը կտեսնուի Սեբաստիոյ վրայ : Մինչդեռ ասկէց յիսուն տարի յառաջ մեր սիրելի Հայրենեաց անունը աղգային մէկ քանի երեւելեաց մէջ ծագած չիթութեանց պատճառու կիշուէր ի մեծ ցաւ և ի վշտաւ Աղբին, այսօր Սեբաստիոյ հարազատ որդիքը իրենց յառաջագիմութեան գովելի նախանձովը անոր համբաւը կհուշակեն և բարի օրինակ կըլլան իրենց դրացի քաղաքաց : Ձեմ գիտեր թէ կրնայ արդեօք գտնուիլ Հայ սիրտ մը, որ այս միութեան տենչալի ձայներէն յարտասուս չհարժի, յիշելով ու բազդատելով անցեալը ներկայիս հետ : Կաղաչեմ բարեգու

Թըն Ստուած որ թէ՛ տեղւոյս ընկե-
րութիւնը և թէ՛ տեղւոյդ յարատեւ
պահէ և Ձեր անդին կենաց երկարու-
թիւն և դործոցդ յաջողութիւն տա-
լով Ձեր նպատակը օրհնութեամբ պը-
տակուի։ Սիրելի Հայրենակից եղբարք,
նուաստս՝ տեսուչ ընտրեր էիք ու-
րուն թէ և անբաւական և ազգային
գործոց ծանր զբաղմանցս համար
շատ դժուարութիւն է ինձ, սակայն
ի սէր Ձեր եղբայրութեան սիրով կըն-
դունիմ, և այս մասին պարտուպատ-
շած շնորհակալութիւններս թէ և
գրչով ըստ արժանոյն չպիտի կրնամ
բացատրել, բայց ունիմ սիրտ մը որ
չպիտի մոռնայ յաւիտեան Ձեր իմ
նուաստիս վրայ ունեցած համակրու-
թեան ցոյցերը։ Ազդիս համար աշխա-
տիլ, հոգնիլ ինձ դժուար և զուար-
ճութիւն ըլլալով շնորհակալ եմ երկըն-
քէն որ Ձեզ նման համակիր եղբայր-
ներ ունեցայ։

Դպրոցները ամենքն ալ կարդին են,
թէ՛ պատուելի դատաւոր և թէ՛
աշակերտք իրենց կանոնաւոր ընթաց-
քը միշտ կշարունակեն։ միայն վար-
ժապետներն ուսումնականները անբա-
ւական են։ ան ալ յուսով եմ որ Ձեր
շնորհիւ քիչ առնեն կտրդի կդրուի։
Այսօր ժամը չորսին փաշայ—Պօստա-
նը նոր շինուելիք դպրոցին տեղը
տեսնալու դացինք, և սիրալիր ըն-
դունելութիւն դտանք թաղեցւոց
կողմէն և մեր ի սրտէ շնորհակալու-
թիւնը յայտնեցինք իրենց որ սիրով
յիշեալ տեղւոյն համար ստակ հաւա-
քած ու դնած են և միւս թաղեցւոց
ալ բարի օրինակ եղած։ Ոսկերչաց
դանձանակին ստակը որ ընկերու-
թեանս յանձնուած է 7000 ի չափ,
երբ վեճերը լմնայ՝ սոյն ստակէն ա-

նոնց պիտի օգնենք։

Սիրելի եղբարք, դուք արդէն գի-
տէք։ Թէ Ազգին համար աշխատողնե-
րուն օգնողներ պակաս չեն հիմա։
քաջալերուեցէ՛ք և քաջալերեցէ՛ք
հոս եղողներն ալ։

23 յունիս 1868

Տեսուչ

Պետրոս Պալեօղլամ

ՆԵՐՓԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արտաքին գործոց պաշտօնատան
թղթակցութեան գիւանին տնդամ
Մագաուտեան Միքայէլ էֆէնաիին
երրորդ աստիճանի պաշտօնատարու-
թիւն տրուեցաւ։

—Կլեմք թէ՛ կայսերական կառա-
վարութիւնը դիտաւորութիւն ունի
որոշել որ այսուհետեւ միայն կա-
ռավարական գործոց մէջ պաշտօն ու-
նեցողներուն աստիճան տրուի։

—Կայսերական հինգ երրորդ բանա-
կին ըհնդհանուր հրամանատար ան-
ուանեցաւ Տարը—Շուրայի նախա-
դահ Մէհմետ փաշա, վէզիրութեան
աստիճանաւ։

—Տարը—Շուրայի նախագահ ան-
ուանեցաւ ֆէրիք իզզէթ փաշա։

—Գաղղիոյ Նաբոլէոն կայսեր կող-
մանէ 40000 ֆրանգի արժողութեամբ
ընծայ մը զրկուեր է բարձր, մեծ-
եպարքոսին։

—Ֆազիլ Մուսթաֆա փաշայի ծա-
ռաներէն մէկը կիւրակէ օրը Գանաիլի
ծովը մտնելով լուացուելու ատենը
խեղդուեր է։

—Սըրպի իշխանութիւնը, Միքա-
յէլ իշխանին սպանման պատճառաւ
100000 գրիմից ծախք բրած ըլլալով,
ազգային ժողովոյն որոշմամբ Բէշթ

դաժնուող և իշխանին սպանման թե-
լադրիչ համարուող Գարաեօրկովիչ
իշխանին Սըրպի մէջ ունեցած կալ-
ուածները և Ռումանիոյ մէջ մէկ կալ-
ուածը Սըրպի դանձուն համար գրա-
ւեր են իբրև վոխարէն յիշեալ ծախուց։

— Բումէլիի երկաթուղւոյն ընկե-
րութեան կողմանէ մայրաքաղաքս
դաժնուող դործակալն Եւրոպա ուղեւո-
րեր է։

— Կրսուի թէ՛ փարիզի Օսմանեան
դեսպան ճէմիլ փաշային յանձնուեր
է, օգոստ. Սուլթանին կողմանէ չը-
նորհակալութիւն մատուցանել Գաղղի-
ոյ արտաքին գործոց պաշտօնեայ Մու-
թիէ մարքիզին, օրէնադրական Ժո-
ղովոյն մէջ կրեաէի խնդիրը բացուած
ատենը ի նպաստ Տաճկաստանի կա-
ռավարութեան խօսելուն համար։

— Կրեմէնէն կգրեն թէ՛ Աբօղօրօնի
ընակիչներէն անցեալները Յունաստան
գաղթող 40 ընտանիք վերադարձեր
են։ Յոյնք ըստ սովորութեան սկսեր
են տաճկաց պարտէզներն ու ծառերը
վարձու բռնել ու աշխատիլ։ Յունաս-
տանէն կրեաէի ապստամբութեան ե-
կող խել մը հելլենացիք իրենց ըրած
գործին վրայ զղջալէն դատ հելլենա-
կան հպատակութիւնը թողլով Օսման-
եան հպատակութեան ներքև մտեր
և երգում ըրեր են այս հպատակու-
թենէն չգաղթելու և երբէք անհաւա-
տարմութեան մէջ չգտնուելու համար։

— Շուրայի — Տէվլէթի նախագահ
Միտհաթ փաշան անցեալ ուրբաթ
օրը Դանուբեան կռուակալութեան
կողմերը գնաց, վերջին օրերս տեղի
ունեցած չիթիութեանց առաջը բո-
լորովին առնելու համար։ Դանուբի գի-
մացի կողմէն յարձակողներ եղեր են,
բայց հաւաստի է թէ՛ կայսերական

զօրաց դիմադրութեամբը ցիրուցան
եղեր և շատերը բռնուեր ու շատե-
րը սպանուեր են։ Կյուսացուի որ
Միտհաթ փաշան կյաջողի այս արտա-
քոյ կարգի պաշտօնին մէջ։ Արտաքին
գործոց պաշտօնեայ Ֆուատ փաշան
փոխանորդաբար պիտի վարէ Շուրայի
Տէվլէթի նախագահութիւնը մինչև
ցվերադարձ Նորին վսեմութեան։

Այս օրերս Եանեայի կողմերն ալ
ասպատակներ երեւան ելած ըլլալով
այն տեղւոանք դաժնուող Պաշը պօ-
ղուգներն անոնց ետեւէն ինկեր ու
ցրուեր են։

Մէկերկու տարիէ ի վեր այնպէս կե-
րեւար թէ Ռուսիա և Բրուսիա միա-
ցած են իրարու օգնելու և իրենց նպա-
տակն յառաջ տանելու համար։ Այս
միաբանութիւնն այս օրերս անակըն-
կալ կերպիւ կքակուի։ Կոմս Պիզմարգ-
գաղանի կջանայ եղեր Ռուսաստան
դաժնուող դերմանացիները գրգռելու,
և այս պատճառաւ մարդիկ զրկուեր
են, որոնք ռուս ոստիկանութեան
ձեռքն անցեր և եղելութիւնը պաշտօ-
նական քննութիւններով հաստատուեր
է։ Հիմա ռուսական ու բրուսիական
լրագիրք բանակաւոր ելած են ամե-
նայն սաստկութեամբ։ Այսպէս կո-
չընչանայ երկու տարիէ ի վեր Եւրո-
պիոյ տաղնապ պատճառող ռուս ու
բրուսական միաբանութիւնը։

— Ինչպէս արդէն ծանուցուած
է, Յունաստանի թաղուհւոյն մայրը
ամսոյս 6 ին Աթէնք հասեր է բաղ-
մութեամբ և մեծ հանդիսիւ։

ՏԵՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ, ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. Յ. ՔԻՐՔԱՆ